

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računari naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. seprodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslojpe štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubili!

Kmečki stan, sprečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 2,50, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 24.

V Ptuju v nedeljo dne 16. junija 1912.

XIII. letnik.

Politika revolverja.

Revolverski strelj v ogrskem državnem zboru. — Revolverski napad na komisarja Cuvaja v Zagrebu. —

Nasilje rodi nasilje, — že zadnjič smo napisali te besede in kako hitro so se uresničile. Kar se dogaja zdaj v deželah krone sv. Štefana, je res prava evropska sramota in v inozemstvu morajo prav zaničevalno na te žalostne dogodke gledati. Vse se mora vprašati: ali je Ogrska še ostavna dežela? ali je kaj razlike med Ogrsko in Rusijo?

Res je, magnatska banda raznih Košutov in Juštov ni simpatična, kakor se studijo sploh človeku vse te pašemljene karikature madžaronske satirije. Davno bi bilo že čas, da se namreči na Ogrskem prekucniškem delovanju pravega plemenitstva konec. Ali to ne gre s pravo, to se ne sme zgoditi s krivico. Tudi na Ogrskem vlada ustava, ki je zajamčena v državnih temeljnih postavah in na katero je i ogrski kralj prisegel. Nikdo — in tudi madžaronska vlada s svojim surovim biričem grofom Tisza ne — nima pravice, teptati to ustavo in teh postav v blato. Vlada bi morala biti toliko modernega mišljenja, da bi odprla državni zbor ljudskim množicam na Ogrskem in to s splošno volilno pravico. Edino na ta način bi bilo mogoče madžaronsko-betjarskim pijavkam preprečiti nadaljno izsesavanje vbovega ljudstva. Edino na ta način pa bi tudi ozdravele žalostne politično-državne razmere na Ogrskem. Ali sedanja ogrska vlada ima v tem oziru presneto kratkovidni pogled; ali pa je farizejska in hinavska. Ljudstva se boji ta klavrna vlada bolj nego raznih Košutov, Andrassyjev, Juštov, Polonyjev in kakor se že vsi ti potomci roparskih vitezev in avarskih divjakov imenujejo. Zato je vlada rajše pustila s svojimi kimavci nasilneža grofa Tiszo za državnozbornskega predsednika izvoliti. Ta mož, ki bi spadal najbolje v Bakony-gozd, je poklical policijo v državni zbor, pustil je protivladne poslance vnu vreči in njegovi pajdaše so pokorno vse vladine zahteve izpolnili. Tako stoji vlada na stališču protipostavne krivice, kakor je stala opozicija na tem stališču.

Strast je vskipela do vrhunca. V Budimpešti je sicer 30.000 sabelj in bajonetov preprečilo krvavi boj na ulici. Ali strast se ne da prepovedovati, človeško srce se ne da zatreti. Vsem tem nasilju se je nakrat rodila fanatična misel posameznika, ki je hotel z revolverjem svoji stranki pomagati. Eden od grofa Tisze izključenih poslancev je namreč prišel v zbornico, ustrelil z revolverjem večkrat proti Tiszi in potem sam sebe smrtnonevarno ranil.

In par dni pozneje so počili zopet strelj fanatična v Zagrebu. Tam so razmere zopet drugače. Že desetletja sem vodijo Hrvatje odločni boj proti Madžaronom, ki jih hočejo osužniti in uničiti v političnem, kulturnem in gospodarskem oziru. Madžaronska vlada je vsled tega odzvela Hrvatom vse pravice, vstavila postavno vtemeljeno ustavo, odpravila za sedaj

sabor in izročila vso „vladanje“ komisarju Cuvaju, ki je ravno tako nasilen birič kakor Tisza. Ta Cuvaj je uresničil takoj pravo strahovlado po Hrvatskem. Časopisju je dal nagobčnik, tako da ne morejo več resnice pisati. Kakor sovražnik v premagani deželi je ta Cuvaj „vladal.“ In tudi tukaj se je našel mlad človek, študent Jukič iz Bozne, ki je vzel revolver in je hotel z njim svoji zatirani domovini pomagati. Na cesti je Jukič poskusil ustreliti komisarja Cuvaja; zadel pa je le nedolžne osebe. . . .

Napad na grofa Tiszo.

Na seji dne 7. t. m. so se v ogrskem državnem zboru vršili isti dogodki, kakor na prejšnjih sejah. Ko je vstopil predsednik grof Tisza, pričel je velikanski ropot in vihar. Potem je nastopila zopet policija. . . . Okroglo ob 11. uri pa je planil skozi ložo žurnalistov že preje izključeni poslanec Kovacs. Divje je zakričal: „Se en opozicijski poslanec je tukaj!“ Potem pa je iz revolverja trikrat ustrelil proti predsedniku Tiszi. Predno so mu drugi poslanci mogli revolver odvzeti, oddal je še dva strela sam proti sebi in se smrtnonevarno ranil. Tisza ni bil zadet. Kmalu se je pomiril in ko je še tekla gorka Kovacseva kri po tleh, otvoril je Tisza zopet sejo in jo nadaljeval. Blazni napad ni imel nobenega uspeha. . . .

Napad na Cuvaja.

Dne 8. t. m. peljal se je kraljevi komisar Cuvaj v avtomobilu v bansko palačo v Zagrebu. V Mesnični ulici je avtomobil vozil bolj počasi. Takrat je skočil mladi študent Jukič proti avtomobilu. Zaklical je: „Živla Hrvatska!“ in ustrelil potem iz revolverja 5 krat proti Cuvaju. Tudi tukaj ni imel atentat zaželjenega uspeha. Cuvaj je ostal neranjen. Pač pa so zadele kroglice banskega svetnika Krvojiča v vrat in so ga smrtnonevarno ranile. Morilec je potem z revolverjem v roki pričel bežati proti Strossmayrovim promenadi. Prvi za njim je tekel neki tajni policaj Fučkar. Ko je Jukiča skoraj že vjel, obrnil se je ta in rekel: „Pusti me, drugače streljam!“ Ker policaj ni odnehal, ustrelil je Jukič; zadel je policaja v čelo in se je ta takoj mrtev na tla zgrudil. Potem je morilec zopet naprej bežal. Z revolverjem v roki je v begu vpil: „Živla Hrvatska! Abcug Cuvaj!“ Jukič se je hotel potem sam ustreliti, ali v tem hipu so ga prijeli in odvedli v ječo. Pravijo, da je ta Jukič, ki je doma iz Bozne, jako razburljiv človek in da se je nahajal tudi že v norišnici. . . .

Obadva napada sta blazna čina oseb, kateri je strast na pot zločina pripeljala. To je gotovo! Ali vendar mora vsakdo tudi tiste činitele obsojati, kateri so sedanje razmere na Ogrskem in Hrvatskem zakrivali. Ljudstvo ni igrača, — to bi morali vedeti tudi oni, ki so poklicani, to ljudstvo v okvirju države

vladati. Strelj v Budimpešti in v Zagrebu so dokaz, da je vsa madžaronska politika nevarna in krivična.

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje moje kože le Steckenpferd-lilijino-mlečno milo od trdkre Bergmann & Co., Tetschen a/E. Kos za 80 h se dobi povsod. 229

Politični pregled.

Politični položaj je vsled nasilnih dogodkov na Ogrskem postal tudi v naši državni zbornici precej napet. Vlada je smatrala potrebno, da zagrozi poslancem z ojstriimi odredbami, ako bi ne hoteli takoj sprejeti vojne preosnove. In tako bode brzkone ta preosnova vkljub obstrukcionističnim željam Rusinov kmalu sprejeta. S tem bi bila za sedaj največja težava odpravljena. O vojni preosnovi bodedemo sicer še natančneje govorili, kadar bode postala postava. Naša zbornica dela zdaj sicer prav hitro in pridno, da dokonča svoje delo do poletnih počitnic.

Državni zbor bode po sprejetju vojne preosnove proračunski previzorij obravnaval. V jeseni pa se bode moral pečati z veliko reformo financ. Treba je zagotoviti državi novih dohodkov, kajti že 1. oktobra se bode zvišano število rekrutov sklicalo. Vojna preosnova bode stopila s 1. februarjem 1913 popolnoma v veljavo. Ako bode državna zbornica to delo izvršila, brez da bi se zgodili zopet boji, potem bi bila pot odprta za koristno socialno delo.

Laški irredentovci na južnem Tirolskem in v Trstu postajajo vedno predrznejši. Kar pri belem dnevu kažejo svoje protiavtstrijsko mišljenje. Vlada je njih društvu „Lega nazionale“ razprodajo gotovih predmetov prepovedala. Zaradi tega so irredentovci sklenili, da ne bodejo več avstrijskega tobaka kadili. Ta sklep bi imel seveda posledico, da bi se vsakega kadilca na ulici napadalo. Prišlo bi lahko do hudih izgredov. Oblast bode morala tem italijanskim huj-skačem enkrat pošteno na prste stopiti.

Ženska — deželni poslanec. Pri nadomestni volitvi okraja Jungbunzlau za češki deželni zbor je bila pisateljica Vika Kunelitzky za deželnega poslanca izvoljena. Zdaj še ni znano, ali bode oblast to izvolitev potrdila. V tem slučaju bi bila ta češka gospa prvi ženski poslanec na Avstrijskem.

Silberer. Našli so mrliča v gorovju pone-srečenega poslanca Silberer. Klerikali so takrat, ko je Silberer izginil, vpili, da je poveril denar in pobegnil. Zdaj je seveda dokazano, da to ni resnično.

Bulgarski kralj obiskal je našega vladarja na Dunaju in mu je ob tej priliki tudi prestolonaslednika Danila predstavil. Sprejem je bil jako prisrčen.

Črnogorski kralj obiskal je 8. t. m. na Dunaju našega cesarja. Cesar je kralja Nikita imenoval za imejtelja nekega pešpolka.

V Belgiji so se vršile volitve v državni zbor, ki so vsled velikanskega nasilja končale z zmagog klerikalcev. Klerikalna večina v zbornici znaša zdaj 10 mož. Delavci so grozno razburjeni nad